

Původně měli všichni hlavonožci vnější schránku, dnes ji mají pouze loděnky. Schránka se v evoluci přemístila dovnitř těla. Sépie má sépiovou kost a chobotnice ztratily schránku úplně.

Ulita mlžů se nazývá lastura a jejich tělo kryjí vždy dvě. Tělo tak z vnějšku získává výraznou dvoustrannou souměrnost – je z obou stran stejné.

Hlemýžď zahradní se živí rostlinami, které ukusuje pomocí jazýčku zvaného radula. Denně zkonsumuje tolik potravy, kolik sám váží.

Základní stavba těla je stejná jako u ostatních stopkookých plžů. Hlava nese 2 páry tykadel, z nichž delší pár nese oči a kratší pár je orgánem čichu a hmatu.

Plži mají své měkké tělo kryté vinutou vápenitou schránkou – ulitou. Z ulity se vysouvá hlava a svalnatá noha.

V bahnitých tůních a rybnících žije škeble rybničná. Dýchá žábry. Potravu získává filtrováním vody.

Hlemýžd' zahradní má obojí pohlavní orgány, samčí i samičí. Proto je nazýván hermafroditem. Přesto je pro ně páření důležité, protože nemohou oplodnit vajíčka vlastními spermii.

Osm ramen či chapadel chobotnic není omezeno klouby, mohou se ohýbat, kdekoliv se jim zachce. Místo prstů mají po celé délce řadu přísavek, takže mohou předmět uchopit kteroukoliv jeho částí.

Hlavonožci, zvláště chobotnice, jsou velmi inteligentní. Jejich nervová soustava je nejdokonalejší ze všech bezobratlých, podobně jako smysly. Jejich komorové oči jsou vyvinutější více než savčí.

Svalnatá noha hlemýždě zahradního vylučuje hlen, který usnadňuje hlemýždi pohyb.

Někteří plži nemají ulitu. Mezi tyto tzv. nahé plže patří slimáci a plzáci.

Škeble rybničná má dvě lastury tvořené z chitinu, vápence a perleťoviny, z nichž vysunuje svalnatou nohu. S její pomocí se pohybuje a zarývá do bahnitého dna.

Plži mají většinou schránku – ulitu. Mlži jsou kryti dvěma miskovitými lasturami.

Sépiová kost je pozůstatek schránky pravěkých hlavonožců, vyskytuje se u sépií. Nachází se uvnitř těla. Slouží jako bóje (jsou v ní vzduchové komůrky), umožňuje hlavonožcům stoupat a klesat.

Mezi měkkýše české přírody patří například hlemýžď, pásovka, plovatka, okružák, velevrub, škeble, slimák, plzák.